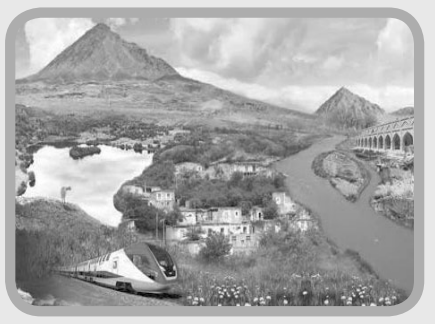

عضویت ارس در سازمان جهانی گردشگری

معاون منطقه آزاد ارس از عضویت در سازمان جهانی گردشگری خبر داد. محمد مسعودی‌نیا با اشاره به مهم‌ترین رویدادهای بین‌المللی منطقه آزاد ارس تصریح کرد: یکی از بزرگ‌ترین دستاوردهای ما در سال ۱۴۰۴، تصویب عضویت منطقه آزاد ارس در سازمان جهانی گردشگری در اجلاس ارمنستان بود که بر این اساس، ارس هم‌اکنون تنها منطقه آزاد کشور است که عضویت رسمی این نهاد معتبر بین‌المللی را داراست.

وی به روند ارزیابی‌های بین‌المللی ژئوپارک ارس نیز اشاره کرد و افزود: ژئوپارک جهانی ارس در حال حاضر مراحل نهایی ارزیابی‌های بین‌المللی را سپری می‌کند که ظرفیت بی‌نظیری در حوزه میراث طبیعی و تاریخی برای جلب گردشگران خارجی و توسعه پایدار به همراه خواهد داشت.

معاون فرهنگی و گردشگری سازمان منطقه آزاد ارس با تأکید بر لزوم توسعه زیرساخت‌ها همگام با جذب گردشگر گفت: در حوزه زیرساخت‌های اقامتی، طی ۱۶ ماه گذشته ظرفیت پذیرش منطقه به میزان یک‌هزار تخت/واحد افزایش یافته و در حال حاضر دو هتل جدید نیز مراحل نهایی را طی کرده و آماده بهره‌برداری و خدمت‌رسانی هستند.

پیشنهاد سفر

۶ مقصد خاص برای سفری خاطره‌انگیز

با نزدیک‌شدن به روزهای پایانی تابستان و آغاز فصل پاییز، سفر یکی از گزینه‌های محبوب خانواده‌ها و علاقه‌مندان به گردشگری است. کاهش تدریجی گرمای هوا در مناطق شمالی و کوهستانی، در کنار ادامه جذابیت مقاصد ساحلی و تاریخی، زمان مناسبی را برای سفر فراهم کرده است. اما کدام شهرها و مناطق کشور انتخاب مناسب‌تری برای سفر هستند؟

با اینکه در روزهای پایانی شهریور به‌سر می‌بریم، در برخی نقاط کشور هنوز فرصت استفاده از دریا و تفریحات تابستانی وجود دارد و در مناطق مرتفع، هوای خنک‌تر شرایط مناسبی برای طبیعت‌گردی فراهم می‌کند. به همین دلیل، انتخاب مقصد مناسب بیش از هر چیز به نوع سفر و شرایط آب‌وهوایی منطقه بستگی دارد. ایران به دلیل تنوع اقلیمی، گزینه‌های مختلفی برای مسافران دارد. از سواحل شمالی و مناطق جنگلی گرفته تا شهرهای کوهستانی و تاریخی، هر منطقه تجربه متفاوتی از سفر را ارائه می‌دهد.

اردبیل؛ مقصدی خنک برای سفر

اردبیل یکی از گزینه‌های مناسب برای افرادی است که به‌دنبال هوای خنک‌تر هستند. دامنه‌های سبلان، سرعین، دریاچه شورابیل و جنگل فندقلو از مهم‌ترین جاذبه‌های این منطقه به‌شمار می‌روند. ترکیب طبیعت، چشمه‌های آبگرم و جاذبه‌های تاریخی باعث شده اردبیل برای سفرهای خانوادگی و چندروزه انتخاب مناسبی باشد.

گیلان؛ جنگل و دریا در یک سفر

گیلان همچنان یکی از محبوب‌ترین مقصدهای گردشگری کشور در پایان تابستان است. ماسال، آستارا، بندر انزلی و مناطق ییلاقی استان، انتخاب‌های متنوعی برای مسافران فراهم می‌کنند.

برای کسانی که به دنبال ترکیب دریا، جنگل و اقامت در مناطق ییلاقی هستند، گیلان می‌تواند یکی از بهترین گزینه‌ها برای سفر در این روزها باشد.

مازندران؛ مقصدی برای سفر خانوادگی

مازندران نیز در آخرین ماه تابستان همچنان در فهرست پرتردد‌ترین مقصدهای داخلی قرار دارد. رامسر، نوشهر، چالوس و کلاردشت از جمله مناطقی هستند که می‌توان برای سفر انتخاب کرد.

البته محبوبیت بالای شمال کشور می‌تواند به افزایش ترافیک جاده‌ای و تقاضا برای اقامتگاه‌ها منجر شود. بنابراین رزرو محل اقامت و بررسی وضعیت جاده پیش از حرکت اهمیت دارد.

کردستان؛ طبیعت‌گردی در غرب ایران

کردستان برای مسافرانی که به دنبال مقصدی متفاوت هستند، گزینه جذابی است. مریوان، سنندج و منطقه اورامانات در کنار جاذبه‌های طبیعی، فرصت آشنایی با فرهنگ و معماری بومی غرب ایران را فراهم می‌کنند.

دریاچه زریوار و روستاهای پلکانی منطقه اورامانات از جمله جاذبه‌هایی هستند که می‌توان در برنامه سفر خود قرار داد.

چهارمحال‌وبختیاری؛ خنکای زاگرس

مناطق مرتفع چهارمحال‌وبختیاری نیز در پایان تابستان می‌توانند مقصد مناسبی برای طبیعت‌گردی باشند. کوهرنگ و مناطق اطراف شهرکرد، با چشم‌اندازهای کوهستانی، رودخانه‌ها و چشمه‌ها، گزینه‌ای مناسب برای کسانی هستند که می‌خواهند چند روز از فضای شهری فاصله بگیرند.

لرستان؛ مقصدی برای علاقه‌مندان به طبیعت

لرستان با آبشارها، رودخانه‌ها و چشم‌اندازهای کوهستانی، یکی دیگر از مقصدهای مناسب برای طبیعت‌گردی است.

خرم‌آباد و مناطق اطراف آن می‌توانند برای یک سفر چندروزه مناسب باشند. در سفر به مناطق طبیعی، توجه به شرایط جوی و وضعیت مسیرهای دسترسی اهمیت ویژه‌ای دارد.

میراث کهن

قدیمی‌ترین صندوق امانات بانکی جهان در ایران

قلعه تاریخی سریزد در شهرستان مهریز استان یزد، یادگاری ارزشمند از دوران ساسانیان است که به‌عنوان کهن‌ترین و بزرگ‌ترین صندوق امانات بانکی جهان شناخته می‌شود. سریزد در گذشته برای نگهداری غلات و مواد غذایی و همچنین پول، طلا، جواهرات و دیگر اشیای ارزشمند مورد استفاده قرار می‌گرفت. اتاق‌ها و حجره‌های متعدد قلعه به‌گونه‌ای طراحی شده بود که هریک در و کلید جداگانه داشته باشند، ساختاری که باعث شده این مجموعه در روایت‌های گردشگری امروز با مفهوم صندوق امانات مقایسه شود.

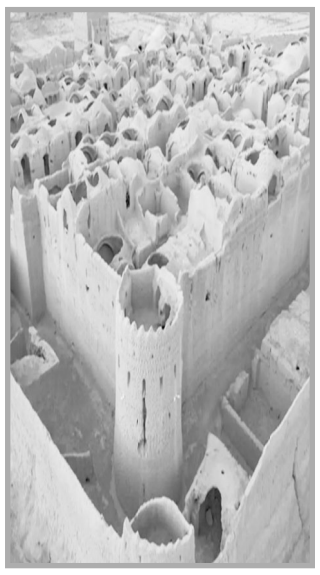

امنیت قلعه نیز بر پایه معماری پیچیده‌ای شکل گرفته است. سریزد با خندقی حدود ۶ متر عرض و ۳ تا ۴ متر عمق و حصارهای خشتی تودرتو احاطه شده و دارای برج‌ها و باروهای دفاعی است. ورودی اصلی قلعه نیز به شکل پلی متحرک روی خندق طراحی شده بود که با طناب و قرقره بالا کشیده می‌شد. در کنار آن، یک دروازه پشتیبان قرار داشت که در صورت نفوذ مهاجمان به داخل قلعه می‌توانست بسته شود.

ساختار داخلی بنا در دوطبقه و در بخش‌هایی سه‌طبقه شکل گرفته و مساحت آن بیش از ۷ هزار مترمربع گزارش شده است. راهروهای باریک، حجره‌های متعدد، طاق‌های خشتی و برج‌های دیده‌بانی، مجموعه‌ای پیچیده و منسجم را شکل داده‌اند، معماری که نشان می‌دهد حفاظت از دارایی و ذخایر در جوامع کویری گذشته تا چه اندازه با طراحی فضا و معماری پیوند داشته است. این بنای خشتی با ۱۴۰۰ سال قدمت، در تاریخ ۲۷ خرداد ۱۳۵۴ در فهرست آثار ملی ایران به ثبت رسید و امروز به یکی از مهم‌ترین مقاصد گردشگری کویر مرکزی تبدیل شده است.

گزارش

اینجا تاریخ از آب شروع می‌شود

اگر بخواهیم یک روز از حیات شهر خرم‌آباد را بدون آب تصور کنیم، خیلی زود متوجه می‌شویم که فقط یک عنصر طبیعی را از تصویر حذف نکرده‌ایم؛ بخشی از هویت شهر را کنار گذاشته‌ایم. شهری که دره‌اش میان ارتفاعات زاگرس شکل گرفته، از سراب‌ها و چشمه‌ها جان گرفته و رودخانه‌ها مسیر زندگی را در آن تعریف کرده‌اند، بدون آب دیگر همان شهری نیست که تاریخ آن را می‌شناسد.

آب در خرم‌آباد همیشه لزوماً با لوله و شبکه شهری به چشم نمی‌آمده است. بخشی از آن زیر پای شهر جریان داشته، بخشی از دل کوه بیرون زده، بخشی در قالب سراب در منظر شهری ظاهر شده و بخشی دیگر راه خود را در رودخانه‌ها پیدا کرده است.

دریاچه کیوشایدشناخته‌شده‌ترین تصویر امروزی این رابطه باشد؛ پهنه‌ای آبی در شمال‌غرب خرم‌آباد که نامش در گویش لری با رنگ آبی و کبود گره خورده است.

اما کیو تنها یک دریاچه شهری نیست. آب آن از چشمه‌ای در زیر دریاچه تأمین می‌شود و همین ویژگی، تصویری از رابطه‌ای را نشان می‌دهد که در خرم‌آباد بارها تکرار شده است: آب سطحی، پشتوانه‌ای زیرزمینی دارد و آنچه مردم در سطح می‌بینند، بخشی از یک چرخه بزرگ‌تر است.

در سوی دیگر، گرداب سنگی ایستاده است؛ بنایی تاریخی از دوره ساسانی که خود نشان می‌دهد انسان چگونه برای مهار و استفاده از آب دست به ساخت‌وساز زده است.

این اثر که در بافت مرکزی خرم‌آباد قرار دارد، در اطراف یک چشمه فصلی شکل گرفته و ترکیب سنگ و ساروج آن، تصویری از فناوری مدیریت آب در گذشته را پیش چشم می‌گذارد.

سراب «شهوا» نیز سهمی از هویت آبی خرم‌آباد دارد؛ چشمه‌ای که به‌دلیل حضور آب در بافت مسکونی و شکل خاص قرارگیری آن، لقب «ونیز ایرانی» را برای خود به همراه آورده است. در میان این شبکه آبی، سراب «شهوا» نیز سهمی از هویت آبی خرم‌آباد دارد؛ چشمه‌ای که در محله مطهری و در امتداد کوچه‌ای پیچ‌درپیچ به همین نام جریان دارد و به‌دلیل حضور آب در بافت مسکونی و شکل خاص قرارگیری آن، لقب «ونیز ایرانی» را برای خود به همراه آورده است. در چنین شهری، آب فقط «منبع» نیست؛ بخشی از روایت شهر است.

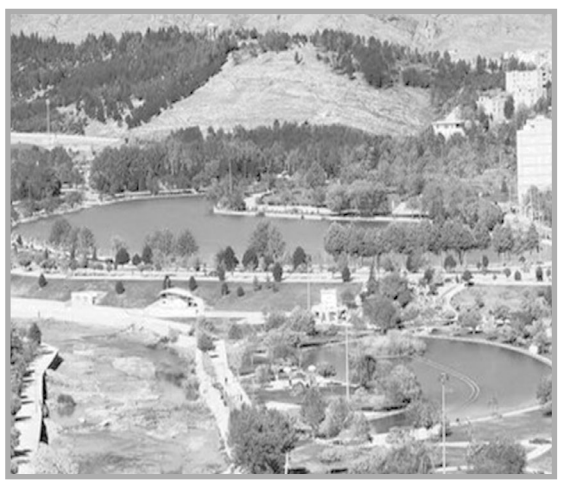

در این میان، سفیدکوه جایگاه ویژه‌ای دارد. آنچه در سطح شهر به شکل چندین چشمه و سراب دیده می‌شود، در نگاه مدیران، منابع آب، به مخازن و مسیرهای متفاوتی وابسته است؛ اما ریشه این چرخه در کوهستان‌های زاگرس قرار دارد.

ثبت یک اثر در فهرست آثار ملی معمولاً با تصور یک بنای تاریخی یا یک محوطه باستانی همراه است؛ چیزی با محدوده مشخص، مرز قابل ترسیم و یک نام شناخته‌شده؛ اما موضوع دره خرم‌آباد متفاوت است. اینجا سخن از یک «مجموعه» است؛ مجموعه‌ای که یک آبخوان، چندین چشمه و سراب و رودخانه را دربرمی‌گیرد.

در این مدل، نمی‌توان فقط دور یک چشمه حصار کشید و تصور کرد مسئله تمام شده است. اگر قرار باشد ارزش اصلی مجموعه در پیوند میان اجزای آن باشد، حفاظت باید گستره بزرگ‌تری را ببیند؛ از پهنه تغذیه آبخوان تا مسیر خروج آب، از چشمه تا رودخانه و از رودخانه تا نقاطی که در طول تاریخ محل استقرار انسان بوده‌اند.

سراب‌ها و رودخانه‌های خرم‌آباد صرفاً منابع طبیعی نیستند، بلکه بخشی از میراث طبیعی و فرهنگی منطقه به‌شمار می‌روند. بر این اساس، ثبت ملی می‌تواند یک پشتوانه برای تغییر نگاه به منابع آبی باشد؛ تغییری از نگاه مصرفی به نگاه میراثی.

آب در خرم‌آباد یک عنصر حاشیه‌ای نیست؛ ستون پنهانی است که بخش بزرگی از تاریخ شهر بر آن ایستاده است.

در خرم‌آباد، آب فقط چیزی نیست که از شیر آب به خانه‌ها می‌رسد؛ چیزی است که شهر از دل آن بیرون آمده است.

گردشگری خوراک

شامی کوو لرستانی؛ طعمی متفاوت

شامی کوو را می‌توان یکی از انواع شامی‌کباب لری دانست، با این تفاوت که روش آماده‌سازی و به‌خصوص سس آن با شامی‌های رایج فرق دارد. اگر شامی‌کباب معمولی دیگر برایتان جذابیت گذشته را ندارد، بد نیست این‌بار یک غذای محلی را امتحان کنید. شامی کوو یا «شومی کوو» یکی از غذاهای سنتی لرستان است که با ترکیب گوشت، گردو، سبزی‌های معطر و رب‌انار تهیه می‌شود.

برای تهیه شامی کوو برای حدود ۴ نفر، به مواد زیر نیاز دارید: گوشت چرخ‌کرده ۴۰۰ گرم، گشنیز و جعفری ساطوری‌شده ۳ قاشق غذاخوری، نعنا، ریحان و ترخون خشک ۲ قاشق غذاخوری، تخم‌مرغ یک عدد، آرد نخودچی ۲ قاشق غذاخوری، مغز گردو آسیاب‌شده ۶ قاشق غذاخوری، رب‌انار ۲ قاشق غذاخوری، شکر یک قاشق غذاخوری در صورت تمایل، پیاز ۲ عدد، زردچوبه و فلفل سیاه به میزان لازم، روغن به میزان لازم، آب جوش حدود یک لیوان.

ابتدا گوشت چرخ‌کرده را داخل یک کاسه مناسب بریزید. نیمی از گردوی آسیاب‌شده، گشنیز و جعفری، سبزی‌های خشک، تخم‌مرغ، زردچوبه و فلفل سیاه به همراه یک قاشق غذاخوری آرد نخودچی را نیز اضافه و همه مواد را به‌خوبی ورز دهید تا مایه‌ای یکدست و منسجم به‌دست بیاید. برای اینکه شامی‌ها هنگام سرخ‌شدن شکل خود را حفظ کند، بهتر است مایه آماده‌شده را حدود ۱۵ تا ۳۰ دقیقه در یخچال قرار دهید. از مایه گوشتی به اندازه یک گردوی درشت بردارید و با دست به آن شکل دهید. تابه را روی حرارت قرار دهید و مقداری روغن داخل آن بریزید. وقتی روغن داغ شد، شامی‌ها را داخل تابه قرار دهید و هر دو طرف آن‌ها را سرخ کنید تا سطح شامی‌ها طلایی و مغز آن‌ها کاملا پخته شود. در مرحله بعد باید سراغ سس مخصوص شامی کوو بروید. پیازها را رنده یا ریز خرد کنید و با مقدار کمی روغن تفت دهید تا سبک و طلایی شود. باقی‌مانده گردوی آسیاب‌شده را به پیاز اضافه و برای مدت کوتاهی تفت دهید. رب‌انار را اضافه و مواد را کمی تفت دهید. اگر طعم ترش را می‌پسندید، می‌توانید شکر را حذف کنید. برای رسیدن به طعم ملس، یک قاشق شکر به سس اضافه کنید. مقدار شکر و رب‌انار را می‌توان بر اساس ذائقه تغییر داد؛ به‌خصوص اینکه نوع رب‌انار نیز در میزان ترشی و شیرینی نهایی غذا تأثیر دارد. در ادامه حدود یک لیوان آب جوش داخل تابه بریزید و اجازه دهید سس با حرارت ملایم بجوشد و کمی غلیظ شود. وقتی سس به غلظت مناسب رسید، شامی‌های سرخ‌شده را داخل آن قرار دهید. چند دقیقه زمان بدهید تا شامی‌ها روی حرارت ملایم همراه سس بپزند.

در این مرحله، عطر گردو و رب‌انار به خورد شامی‌ها می‌رود و طعم آن‌ها کامل‌تر می‌شود.

صنایع دستی

رشتی‌دوزی گیلان؛ سفیر هنر ایرانی در اجلاس بریکس

رشتی‌دوزی گیلان با حضور در نمایشگاه صنایع‌دستی حاشیه اجلاس بریکس در دهلی‌نو، جلوه‌ای از هنر و هویت ایرانی را به مخاطبان بین‌المللی معرفی کرد.

هجدهمین اجلاس سران بریکس طی روزهای ۲۱ و ۲۲ شهریورماه (۱۲ و ۱۳ سپتامبر) در مرکز همایش‌های «بهارات ماندپام» در دهلی‌نو، پایتخت هند، برگزار شد؛ اجلاسی که در دوره ریاست دوره‌ای هند بر بریکس، با محوریت شعار «ساختن برای تاب‌آوری، نوآوری، همکاری و پایداری» برگزار گردید.

در این دوره از ریاست بریکس، تقویت همکاری‌های چندجانبه در حوزه‌هایی همچون امنیت غذایی، انرژی، زنجیره‌های تأمین حیاتی، توسعه مالی، گسترش ظرفیت‌های بانک توسعه نوین و بهره‌گیری از ارزهای ملی، از جمله محورهای مورد توجه این پیمان بین‌المللی عنوان شده است.

در حاشیه این رویداد بین‌المللی، نمایشگاه تخصصی صنایع‌دستی نیز از ۸ تا ۱۵ سپتامبر با حضور نمایندگان کشورهای عضو در محل «خانه صنایع‌دستی و پارچه‌بافی» دهلی‌نو برپا شد، نمایشگاهی که فرصتی برای معرفی ریشه‌های تمدنی، ظرفیت‌های فرهنگی و تنوع میراث هنری کشورهای حاضر در بریکس به‌شمار می‌رود.

ایران نیز با حضور دو نماینده از هنرمندان شاخص صنایع‌دستی کشور در این رویداد حضور یافت تا بخشی از ظرفیت گسترده هنرهای سنتی ایران را در عرصه بین‌المللی به نمایش بگذارد.

در این میان، آمنه صدیقی چافجیری، هنرمند صاحب‌نام و پیشکسوت رشتی‌دوزی از استان گیلان، با ارائه آثار خود، جلوه‌ای از هنر اصیل و ریشه‌دار شمال ایران را در معرض دید بازدیدکنندگان و نمایندگان کشورهای حاضر در این رویداد قرار داد.

رشتی‌دوزی به‌عنوان یکی از جلوه‌های ارزشمند هنرهای سنتی گیلان، واجد مجموعه‌ای از نقوش، شیوه‌های اجرایی و مؤلفه‌های بصری برخاسته از فرهنگ و زیست‌بوم این منطقه است و حضور این هنر در یک رویداد بین‌المللی در کنار نمایندگان کشورهای عضو بریکس، زمینه‌ای برای معرفی بخشی از تنوع فرهنگی و هنری ایران در سطح جهانی فراهم نمود.

میراث

اعلامیه‌های سنگی قدرت

درباره نقش برجسته‌های تنگ چوگان در مجموعه میراث جهانی بیشاپور

■ محمدخلیل محمودی

در میان آثار تاریخی ایران، برخی بناها و نقش‌ها تنها یادگار یک دوره تاریخی نیستند؛ بلکه همچون «اعلامیه‌هایی سنگی»، قدرت، فرهنگ و اندیشه یک تمدن را برای آیندگان روایت می‌کنند. نقوش برجسته ساسانی تنگ چوگان در مجموعه میراث جهانی بیشاپور، نمونه‌ای درخشان از این میراث ماندگار است؛ روایت‌هایی سنگی از شکوه و اقتدار شاهنشاهی ساسانی.

نقوش برجسته ساسانی تنگ چوگان در میراث جهانی بیشاپور شش نقش خاص است که در ۲۰ کیلومتری شهر کازرون و در کنار رودخانه شاپور واقع شده و سه نقش برجسته به پیروزی‌های شاپور یکم، یک نقش مربوط به بهرام اول ودو نقش به بهرام دوم متعلق است.

تنگ چوگان در ورودی شهر باستانی بیشاپور و نقوش برجسته در دو طرف رودخانه حجاری شده و هرکدام از این آثار، بخشی از تاریخ سیاسی و نظامی ایران ساسانی را به تصویر می‌کشند.

نقش برجسته‌ها در بسیاری از فرهنگ‌ها، یکی از مهم‌ترین ابزارهای بیان، ارتباط و قدرت محسوب و فقط تزئینات ساده روی صخره‌ها و کوه‌ها نبودند. حکومت ساسانیان از ۲۲۴ تا ۶۵۱ میلادی نیز به تبعیت از سنت هخامنشیان، نقوش برجسته‌ای را به سبک و روش خودشان، با ویژگی‌هایی پویاتر، جزئیات دقیق‌تر و فردمحور در نقاط

مختلف تحت سیطره خود به‌وجود آوردند.

امروزه این نقوش از مهم‌ترین شواهد هویت تاریخی و فرهنگی ایران قبل از اسلام می‌باشد. حکاکی و حجاری نقوش برجسته با اهدافی همراه بوده است؛ مشروعیت‌بخشی و نمایش قدرت شاه شامل صحنه‌های تاج‌گذاری، حلقه شهریاری و پیروزی‌های نظامی با تاکید بر اقتدار سیاسی و تبلیغات حکومتی. شاه معمولا در مرکز و بزرگ‌تر از اطرافیان (فرماندهان، سربازان و...) به نمایش گذاشته و در صحنه‌های پیروزی شاه ساسانی سوار بر اسب و درحال غلبه بر دشمنان مشاهده می‌شود.

ساسانیان خود را احیاکنندگان دین زرتشتی می‌دانستند. آتشدان، موبدان و نمادهای آیینی در کنار پادشاه، تصویری از حکومتی ارائه می‌کنند که مشروعیت خود را هم از قانون و سنت‌های ایرانی و هم از باورهای دینی می‌گرفت.

دیگر برداشت‌ها از نقوش برجسته، ثبت پیروزی‌های نظامی است که ابهت حکومت را به رخ دشمنان کشانده و روحیه و پیام پیروزی، سربلندی و عزت را در میان افکار جمعی تقویت می‌کند. از لحاظ هنری نیز نقوش برجسته دارای ابعاد ظریف و قابل تاملی است. نقش برجسته‌ها با زبان هنر علاوه بر مطالبی که عنوان شده دارای پیام‌های عمیق فرهنگی نیز می‌باشند؛ نوع حجاری و برجسته‌کاری که روی نقوش انجام گرفته منحصربه‌فرد است.

شخصیت‌ها، حیوانات، ابزار آلات و... با دقت، جزئیات و ظرافت نقش گرفته‌اند. اما شکوه تنگ چوگان تنها در پیام سیاسی آن خلاصه نمی‌شود. ظرافت حجاری، نمایش دقیق چهره‌ها، لباس‌ها، تاج‌ها، اسلحه‌ها، حیوانات و ابزارها، این آثار را به گنجینه‌ای هنری تبدیل کرده است. نظم، تقارن و ترکیب‌بندی حساب‌شده، همزمان حس آرامش و قدرت را به بیننده منتقل می‌کند.

چهره و اندام پادشاه واقع‌گرا بوده، تاج‌ها یکی از نشانه‌ها و مشخص‌کننده هر پادشاه، صورت با آرامش همراه با صلابت، نمایش تزئینات شامل تاج‌های عظیم، لباس‌ها، اسلحه‌ها و... نشان‌دهنده ثروت و شکوه آنان که پیام‌آور فرهنگ غنی و برتر است.

شاید مهم‌ترین پیام این نقوش را بتوان در خود سنگ جست‌وجو کرد؛ آثاری حجاری‌شده بر صخره‌های سخت و ماندگار، گویی برای آنکه اعلام کنند قدرت و شکوه ساسانیان، دست‌کم در حافظه تاریخی ایران، قرار است قرن‌ها باقی بماند. تنگ چوگان امروز نه فقط یک محوطه باستانی، بلکه کتابی سنگی است که تاریخ، هنر و اندیشه ایران ساسانی را بی‌واسطه با گردشگران و نسل‌های امروز در میان می‌گذارد.

مدیر داخلی مجموعه میراث جهانی بیشاپور